

Heebink en Nietvelt in magistrale voorstelling

Sonja de Jong Toneel

'De meiden', van Jean Genet. Vertaling: Marcel Otten. Door Toneelgroep Amsterdam. Regie: Katie Mitchell. Bijgewoond: 11/12, Stadsschouwburg Amsterdam. Onder meer nog te zien: Amsterdam: 14 t/m 17/12, 20 t/m 23/12, 16 t/m 20/5, 23 t/m 27/5; Utrecht: 4 en 5/1; Rotterdam: 4 en 5/4. Volledige speellijst: www.tga.nl/voorstellingen.

Koortsachtig fotografeert Solange met haar mobiele telefoon alle uithoeken van de luxueuze slaapkamer. Want straks, als hun kleine 'ceremonie' voorbij is, moet alles weer exact zo staan als toen zij en haar zus Claire begonnen. Mevrouw mag niet merken dat de twee dienstmeiden zich uitleven met haar jurken. Welkom bij Jean Genets beroemde toneelstuk 'De meiden' anno 2016 van regisseur Katie Mitchell. Met slechts kleine aanpassingen maakt zij er een dicht bij het origineel blijvende, naturalistische voorstelling van, die laat zien dat dit verhaal van jaloezie en rancune uit 1947 er een van alle tijden is.

Ambivalent

De twee meiden staan ambivalent tegenover hun meesteres. Ze haten haar, maar tegelijkertijd zijn ze jaloers op haar, op haar weelde, op het gemak waarmee zij haar leven leeft. In haar gezicht zijn de meiden onderdanig, kruiperig. Maar als mevrouw van huis is, spelen zij, steeds volgens hetzelfde stramien, haar leven na en eindigen steevast met haar gewelddadige dood. Want pas als mevrouw dood is, kan het leven voor Claire en Solange beginnen.

Het spel der spiegelingen gaat ver: Claire speelt mevrouw, Solange trekt de kleren van haar zus aan en speelt Claire. Tot de wekker gaat en ze het spel moeten afbreken omdat mevrouw bijna thuiskomt.

Dan wordt, als gevolg van een anonieme brief van de twee meiden, de minnaar van mevrouw gevangen gezet. En vervolgens weer op vrije voeten gesteld. Ontmaskering dreigt voor de twee vrouwen en Claire besluit het spel nog eenmaal, maar nu tot aan het gruwelijke einde, te spelen.

Waar Genet ooit aangaf het liefst drie mannen in de even zovele vrouwenrollen van het stuk te zien, koos Mitchell ervoor alleen de betrekkelijk kleine rol van 'mevrouw' door een man (Thomas Cammaert) te laten spelen. Voor de rollen van Solange en Claire, de twee dienstbodes heeft zij de beschikking over Chris Nietvelt en Marieke Heebink. Wat kun je als regisseur nog meer verlangen?

Het is een genot om hen in de huid van de zussen te zien kruipen. Solange (Nietvelt) soms twijfelend, Claire (Heebink) keihard en bereid tot het einde te

gaan.

Poolse achtergrond

Mitchell koos ervoor de meiden een Poolse achtergrond te geven, om de kloof tussen arm en rijk te benadrukken. Maar waarom dat in hemelsnaam betekent dat de twee actrices dan ook grote delen van hun tekst in het Pools moeten spelen (boventiteld in het Nederlands, terwijl de Nederlandse tekst in het Pools vertaald wordt) wordt niet duidelijk. Fabelachtig knap van Nietvelt en Heebink die vermoedelijk tot voor kort geen woord Pools spraken, maar deze taaldrempel voegt niets wezenlijks toe aan het verhaal. Gelukkig doet hij er ook niets aan af. 'De meiden' is, ook bij Mitchell, een huiveringwekkende voorstelling.



Chris Nietvelt (links) en Marieke Heebink in 'De meiden'.

FOTO JAN VERSWEYVELD